

MARIBORSKI

Cena 1 Din

VEČERNIK

„JUTRA“

Uredništvo in uprava: Maribor, Gosposka ul. 11 / Telefon uredništva 2440, uprava 2455
Izhaja razen nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri / Velja mesečno prejemnik
v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom 12 Din / Oglasi po ceniku / Oglase
sprejema tudi oglasni oddelček „Jutra“ v Ljubljani / Poštni čekovni račun št. 11.400

Podonavski problem v Hitlerjevi luči

SOVRAŠTVO DO JUGOSLAVIJE GIBALO VSE ITALIJANSKE POLITIKE.

Tisk nove Nemčije se odlikuje po izredni odkritosrčnosti, ki je lastna vsem fašističnim gibanjem, posebno v mednarodni politiki. Kdor ga zato pozna, zasleduje in bere, n. pr. vodilna glasila sedanje politike, kakor je med drugimi »Völkischer Beobachter«, bo odkril mnogo takega, kar zanima nas Jugoslovane. Med take dokaze odkritosrčnosti moramo zato šteti tudi poročilo, ki smo ga zasledili v 174. številki glavnega glasila Adolfa Hitlerja, v katerem je bilo ob razloženem nemško gledanju na problem revizionizma v srednji Evropi, s posebnim ozirom na namene fašistične Italije v Podonavju ter na Jadranu. Poročilo je bilo napisano v zvezi s pariškimi posvetovanji o sporazumu med Italijo in Francijo na eni ter ureditvi zadeve Avstrije in Madžarske na drugi strani, kar je napotilo tudi našega zunanjega ministra g. Bogoljuba Jevtiča, da je nenadoma zapustil London in dopotoval v Babilon ob Seni.

»Völkischer Beobachter« pravi v tem svojem poročilu, da italijanski načrti že davno niso več skrivnost. Italija se smatra napram balkanski politiki za naslednico nekdanje Avstro-Ogrske. Sovraštvo dvojne monarhije Habsburžanov do Srbije je prevzela Italija s povečanjem napetosti med Rimom in Beogradom. Če govori Italija o reviziji mirovnih pogojev, misli v prvi vrsti na teritorialne spremembe na obali in zaledju Jadranskega morja, zato se je obračala njena politika zadnjih let vedno bolj proti mali antanti, katere življenjski namen je zlasti ohranitev sedanjega posestnega stanja. Že več let si gradi Italija v po trianonski mirovni pogodbi okrnjeni Madžarski oporišče za svojo balkansko politiko. Razni dogodki, kakor so bile šentgotardska afera l. 1928 in hirtenberška letos, so vendar pokazale, kako težavno je delo Italije, dokler je teritorialno odvezana od svoje podonavske zaveznice. Pot na Madžarsko in sploh k aktivni politiki na severnem Balkanu vodi le preko Avstrije!

Italijanski cilj je zato kakršnakoli unija med obema središčema nekdanje dvojne monarhije Habsburžanov, med Avstri-

jo in Madžarsko. Taka obnovljena enota bi bila obenem tudi kristalizacijsko središče in privlačevališče za južne pokrajine bivše dvojne monarhije (Hrvatska?) ter najuspešnejše sredstvo za dokončno preprečitev priključitve Avstrije k Nemčiji. Potrebno pa je počakati na odločitev Francije, ki se prav sedaj trudi, da bi se sporazumela z Italijo in odstranila vse medsebojne spore. Prav ta težnja italijanske politike v Podonavju pa je bila vedno kamen spodbite za ureditev interesnih skupnosti med Italijo in malo antanto na eni ter Italijo in Francijo na drugi strani. Ali se bodo dala ta nasprotja odstraniti in ali bo tu mogoč sporazum med Rimom in Parizom?

To, kar nam je tu povedal tako odkrito in brez olepšavanja Hitlerjev »Völkischer Beobachter«, prav gotovo ni nič novega, zlasti ne za nas, ki smo isto trdili že od vsega početka. Kljub temu so ta izvajanja zelo važna, ker nam dokazujejo, da so Nemci zelo dobro poučeni o italijanskih namenih. Samo glavno Hitlerjevo glasilo je tu brez skrupulov povedalo, da misli fašistična Italija, kadar govori o reviziji, v prvi vrsti na svojo lastno revindikacijo na Jadranu, to se pravi: na škodo Jugoslavije! Prav to pa so rimski uradni krogi skušali vedno zanikati in prikazati svoje zavzemanje za revizijo kot stvar nesebičnega idealizma, ljubezni do »ponižanih in oškodovanih« narodov Evrope (Madžarov, Nemcev, Bolgarov). Glavno Hitlerjevo glasilo pa potrjuje s tem tudi naše trditve, da je politika avstrijskega kancelarja dr. Dollfussa v resnici le politika interesov fašističnega Rima, duceja Benita Mussolinija. Vsa ta politika, revizionistična in protianšlusovska, je torej v bistvu samo politika obkroževanja in slabljenja Jugoslavije. Karkoli započne fašistični Rim, povsod in vedno je glavna postavka vsakega računa besno italijansko sovraštvo do integralne in suverene kraljevine Jugoslavije. To sovraštvo je prešlo italijanskemu fašizmu v kri in meso, zanj žrtvuje težke milijone, da, milijarde, zanj troši ogromne napore in energije, in vendar uspeha ni in ni ter ga tudi ne bo!

Nemčija se oddaljuje od evropskega sodelovanja

ZANIMIVI KOMENTARJI FRANCOSKEGA TISKA K DEMISIJI HUGENBERGA. — HITLER NEOMEJEN GOSPODAR NEMČIJE.

PARIZ, 30. junija. Agencija »Havas« poroča: Listi tudi še nadalje z največjo pozornostjo spremljajo razvoj političnih dogodkov v Nemčiji in naglašajo, da pomenja ostavka gospodarskega ministra Hugenbergja, ki je bila sedaj sprejeta, stvaren preobrat v končni popolni osvojitvi državne oblasti po narodno-socialistični stranki. Radikalno-socialistični list »L' Oeuvre« piše: »Sedaj ne more Hitlerja odstraniti nihče več in Hitler more sedaj izvesti svojo oblast, ne da bi se ga upal. Kdo pri tem vznemirja in ovira? Sedaj je na vrsti skrajna izvedba Hitlerjevega programa in je obenem tudi najuspešnejši čas za izpolnjevanje hitlerjevskih želj.« »Le Journal« piše, da je sedaj samostojen gospodar nove nemške politike Hitler in da bo mogel z najlažjimi sredstvi izvršiti svoj program, program popolnega socialista. Brezposelni zahtevajo kruha, zato mora Hitler izvršiti nacionalizacijo tako industrije, kakor tudi vsega ostalega narodnega gospodarstva. Kljub vsemu temu pa izziva sedanji položaj vendar-

ZADNJA POSLEDICA ODPRAVE PROHIBICIJE.

NEWYORK, 30. junija. Iz Mineapolisa poročajo, da je bil Andrew Wolstead, avtor zakona o prohibiciji in šef prohibicije, odstavljen s svojega mesta z ozirom na potrebno varčevanje. V zvezi s tem je Wolstead izjavil, da mu tudi njegovo rahlo zdravje ne dovoljuje več, da bi se boril z »mokrim režimom«.

Namesto stabilizacije nova inflacija

NOV PADEC DOLARJA. — AMERIŠKI INFLACIONISTI IZGUBLJAJO KONTROLO. — NEVARNOST ZA VSE VALUTE Z ZLATO PODLAGO. — TUDI ANGLIJA NAMENOMA ZA VLAČUJE STABILIZACIJO.

LONDON, 30. junija. Nov izdaten padec dolarja, ki je notiral sinoči v Newyorku 4.44 za angleški funt, nato pa se takoj popravil na 4.38 dolarja za funt, je povzročil, da je postala doslej latentna valutna kriza akutna. Včerajšnji angleški listi menijo, da bo posledica tega najnovejšega padca dolarja ali splošna inflacijska orgija ali pa časna stabilizacija dolarja. Zdi se, da so izgubili ameriški inflacionisti že vsako kontrolo nad gibanjem, ki so ga izzvali. Vsekakor se smatra položaj kot skrajno resen, zlasti zato, ker ni podan noben realen razlog za ta senzacionalni padec dolarja. Nekateri znaki kažejo, da izvajajo mednarodni krogi sistematične napade proti dolarju z namenom, da bi tako prisilili vse valute, ki imajo danes še vedno zlato podlago, k opustitvi. Nadaljni razvoj situacije je odvisen od Anglije, ki ima na eni strani interes, da razlika med kurzom dolarja in funta ne bi bila prevelika, na drugi strani pa bi zopet hotelo preprečiti polom sedaj še obstoječih zlatih valut. Takoimenovani zlati blok, to je blok držav z zlato valuto, ki ga vodi Francija, preti sedaj, da se bo v primeru, da dolar v bližnjih dneh

ne bo stabiliziran, odstranil s svetovne gospodarske konference.

PARIZ, 30. junija. Po informacijah posebnega londonskega dopisnika lista »Petit Parisien« so dobili v teku konference, ki so jo imeli v Londonu predstavniki emisijskih bank Anglije, Francije, Belgije, Nizozemske in Švice in na kateri se je razpravljalo izključno le vprašanje stabilizacije denarja, delegati zainteresiranih držav prepričanje, da se angleška vlada vedno bolj izogiba, da bi v tem vprašanju izrekla svojo zadnjo odločilno besedo in skuša čim bolj zavleči pogajanja o stabilizaciji. Po zagotavljanju omenjenega dopisnika so nekatere osebnosti celo prepričane, da angleška vlada sploh ne namerava ničesar ukreniti glede stabilizacije denarja vse dotlej, dokler se ne bo pojavila neposredna nevarnost tudi za devize samih velesil.

PARIZ, 30. junija. Na včerajšnji seji zbornice je ministrski predsednik Daladier na zadevno vprašanje poslanca Louisa Marina izjavil, da vest, da je Francija predlagala Angliji in Združenim državam znižanje odstotka zlatega kritja, niti najmanj ne odgovarja resnici.

Amerika se ne vrne več v Ženevo

ZDRUŽENE DRŽAVE SO RAZOČARANE NAD EVROPSKIMI KONFERENCAMI IN SE UMIKAJO NA SVOJ KONTINENT.

PARIZ, 30. junija. List »Oeuvre« doznava, da bodočemu zasedanju razorožitvene konference, ki se bo pričelo 16. oktobra, ne bodo prisostvovali predstavniki Združenih držav Severne Amerike, ker je ameriška vlada sklenila, da se ne bo več vmešavala v reševanje vprašanj starega kontinenta. Predstavniki Združenih držav so jasno naglasili, da nekatere evropske države ne bodo smele več računati z materialno pomočjo in kreditom

Združenih držav, kakor so ju uživale med in po svetovni vojni, pri čemer so še posebno poudarili, da so bili ljudje, ki predstavljajo v Združenih državah takime-novani »Intelektualni trust«, še pred nekaj meseci odločni pristaši francoske ali evropske politike. »Oeuvre« izraža mnenje, da je to sprememba v razpoloženju ameriške vlade povzročil trenutno neuspeh, ki so ga ameriški predstavniki pretrpeli na svetovni gospodarski konferenci.

Gospodarsko sodelovanje Jugoslavije in Češkoslovaške

LJUBLJANA, 30. junija. V kazinskem posloplju so se sestali danes k skupnim posvetovanjem delegati JC lig iz Jugoslavije in CJ lig iz Češkoslovaške. Najprej so se delegati zedinili v tem, da je treba pred vsem poglobiti gospodarsko-politične odnose med obema prijateljskima državama. Sklenjeno je bilo, da se priključi vsaki ligi še posebna gospodarska sekcija, mimo tega pa bo ustanovljena pri obeh glavnih odborih posebna gospodarska komisija, ki bo imela nalogo, da se sestane najmanj dvakrat v letu in prouči ob teh prilikah nove možnosti gospodarskega zblizanja. Rezultati teh konferenc naj služijo potem uresničenju teh ciljev s pomočjo posredovanja pri obeh vladah v Pragi in Beogradu.

Grčija postane spet monarhija?

ATENE, 30. junija. Bivši ministrski predsednik Venizelos je imel na velikem volitnem shodu v Solunu govor, v katerem je med drugim izjavil, da stoji Caldarisova vlada sredi parlamentarne akcije, ki ima namen prisiliti sedanjega predsednika republike k ostavki. V tem primeru bi bil postavljen za državnega predsednika

princ Nikolaj Glucksburški. Prebivalstvo Soluna je zaradi najnovejših vladnih ukrepov v zvezi z volilno propagando močno razburjeno. Predsednik vlade Caldaris je dal namreč deportirati celo vrsto najuglednejših politikov republikanske stranke.

OBČINSKE VOLITVE V BOSNI.

BANJALUKA, 30. junija. Ban vrbaške banovine je podpisal na Vidov dan uredbo o občinskih volitvah v vrbaški banovini, ki bodo 6. avgusta t. l.

DOLLFUSS V INOMOSTU.

DUNAJ, 30. junija. V Inomostu je bila velika narodna slavnost, ki ji je prisostvovalo okrog 30.000 Tirolcev iz vseh krajev. Na proslavi je bilo okrog 5000 heimwehrovcev, med mno goštevilnimi odličnimi osebnostmi pa je bil tudi zvezni kancelar dr. Dollfuss, oblečen v tirolsko poročniško uni formo, katero je nosil med svetovno vojno.

HITLER ČISTI V LASTNIH VRSTAH

BERLIN, 30. junija. Oblasti so aretirale večje število častnikov hitlerjevskih napadalnih oddelkov, ker so dajali razne telefonske naloge. Ki so bili popolnoma nasprotni direktivam Adolfa Hitlerja.

Dnevne vesti

Doktor Ivan Tomažič lavantinski škof

Po vesti iz Vatikana z dne 28. t. m. je papež Lnenoval dosedanjega mariborskega pomožnega škofa g. dr. Ivana Tomažiča za škofa lavantinske škofije. Verniki in vsa javnost je z velikim veseljem sprejela to vest. Novi vladika lavantinski si je že za časa svojega pomožnega škofovanja pridobil velike simpatije med ljudstvom, ki je iskreno želelo, da bi postal po smrti škofa g. dr. Andreja Karlina njegov naslednik. Bolehnemu škofu dr. Karlinu pred nekaj leti dodeljeni pomožni škof g. dr. Ivan Tomažič namreč ni bil imenovan s pravico nasledstva, tako, da bi ob izpraznitvi škofovskega mesta avtomatično postal škof. Tudi se je po smrti škofa g. dr. Karlina imenovalo več odličnih duhovnikov, ki so prihajali v poštev za njegovega naslednika. Prav zaradi tega so vsi s tako velikim veseljem sprejeli imenovanje g. dr. Tomažiča za vladiko lavantinskega.

Odlična češka gosta na potu skozi Maribor. Včeraj popoldne sta prispela z dunajskim brzovlakom v Maribor med drugimi gosti tudi urednik »Narodnih listov« v Pragi g. Urban in profesor praške trgovske akademije g. dr. Uhlir, ki zastopata centralo ČJ lig v Pragi na zborovanjih in drugih manifestacijskih prireditvah JČ lig v Ljubljani. Gosta sta takoj nadaljevala vožnjo proti Ljubljani, kjer sta zvečer že prisostvovala manifestacijskemu zborovanju vseh naših češkoslovaških lig v Narodnem domu. Z istim vlakom je odpotovala v Ljubljano tudi večina delegacije mariborske JČ lige, med drugimi tudi predsednik minister v p. g. dr. Kukovec.

Seja mestnega občinskega sveta. Drevi ob 18. uri bo v mestni posvetovalnici seja mestnega občinskega sveta, na kateri se bo razpravljalo o nakupu gradu gosp. Vilka in Berte Berdajs ter najetju posojila za gradnjo delavskega azila.

Nov grob. Po kratki in mučni bolezni je v torek zvečer preminil v Sernčevi ulici v Krčevini v starosti 62 let g. Franc Erhatič. Blagega moža so pokopali danes popoldne na frančiškanskem pokopališču. Bodi mu ohranjen trajen spomin, žalujočim preostalim naše sožalje!

Realna gimnazija. Za 1. razred se je prijavilo 279 učencev (-nk). Sprejemni izpit jih je delalo 275; sprejetih je 153+66, odklonjenih 34+22 učencev (-nk).

Najvišje priznanje. Grand prix, zlat križec, zlato kolajno in diplomu je prejel ugledna domača tvrdka Stefan Koter, umetno mizarstvo v Mariboru na svetovni industrijski razstavi v Londonu. Za našo obrt lep uspeh.

Zahvala. Krajevni odbor Pomladka društva Rdečega križa se najtopleje zahvaljuje darovalcem dobrotkov za dobrodelno tombolo, kakor tudi občinstvu za številni poset. Dasi so bili letos izdatki neprijetno visoki, je odbor izbral preko 25 otrok, ki bodo deležni enomesečnega bivanja ob morju.

Deška ferijalna kolonija PRK odide v Kaštel Lukšić pri Splitu v ponedeljek 3. julija t. l. z osebnim vlakom ob 9.38 dopoldne. Starši udeležencev se naprošajo, da privedejo svoje varovance pravočasno na glavni kolodvor. Radi informacij pa se naj zglase starši v soboto 1. julija med 9. in 11. uro dopoldne pri vodji kolonije na državnem učiteljskišču.

Združenje prevoznikih obrtov v Mariboru vabi svoje člane prevoznike in avtotakse na sestanek, ki bo prihodnje nedeljo 2. julija dopoldne ob 9. uri v prostorih hotela »Pri kroni« v Murski Soboti. Člani iz Murske Sobotice, Dolnje Lendave in Ljutomer se vladno vabijo, da se sestanek zanesljivo in točno udeležijo.

Tujsko-prometna zveza v Mariboru ima svoj glavni občni zbor v torek 4. julija ob 17. uri v gornjih prostorih hotela »Orel« v Mariboru.

Odvetniška vest. V imenik Ljubljanske odvetniške zbornice je bil vpisan odvetnik g. dr. Lenart Lotrič s sedežem v Gornji Radgoni.

Vpokojeno učiteljstvo ima svoj sestanek v četrtek 6. julija točno ob 15. uri v Učiteljskem domu.

Se nekaj k raznarodovanju na meji.

Med tem, ko postajajo nemški nacionalisti in hitlerjevci ter drugi nemški nacionalisti, ki se jim tako zelo hoče naše lepe in bogate slovenske zemlje, čedalje nesramnejši in prednejši, med tem ko se nekateri iskrenjeji narodnjaki v naših nacionalnih društvih bavijo z raznimi načrti, kako bi se dalo najbolje odpomoči škandaloznim narodnostnim razmeram na naši meji, med tem ko kažejo naše oblasti, tako prosvetne, upravne kakor duhovne obupno majhno zanimanje za narodne interese ter nametščajo učiteljstvo in duhovščino v te kraje kazensko, med vsem tem pa sem zadnjič na izletu doživel nekaj izredno prijetnega: Iz Litije pri Ljubljani se je pripeljalo preko Celja in Dravograda kakih 20 učencev IV. razreda osnovne šole pod vodstvom svojega učitelja g. Maksa Pirnika. Fantje so imeli s seboj bisernice, brače, kitare, skratka cel tamburaški zbor in so zaigrali slovenske narodne pesmi popolnoma brezhibno in tako mojstrsko, da so se jim divili vsi potniki. Na postaji Brezno-Ribnica so izstopili, drugi dan so šli na mejo k Sv. Pankraciju, a v petek so se odpeljali nazaj v Litijo. Na moje vprašanje mi je g. Pirnik, ki je študiral v Mariboru, zelo prijazno odgovoril, da so si dečki sredstva za zlet prislužili s svojim igranjem na koncertu, ki so ga priredili skupno s svojimi součenci pevci in orkestrarji ter so si zaželeli šolski izlet na mejo! In to v Litiji! Katera mariborskih šol je priredila tak izlet? Kje v bližini imamo mladinski šolski zbor, mladinski godalni orkester, mladinski tamburaški zbor? Kje v naših krajih se učiteljstvo tako zelo bavi z mladino? Zakaj oblast ne nastavlja na mejo nacionalno zavrednih učiteljev in duhovnikov, ki bi delali za narodno stvar, ki bi imeli tako ambicijo in take ter še večje uspehe kakor oni v Litiji? Zakaj smatra oblast te prelepe kraje za kazenske? Na Kozjaku ljudstvo že avstrijsko misli! Mar ni na tem sokriva tudi naša oblast? Naša oficijelna in neoficijelna preširokogrudna galantnost? Tu je treba energičnega dela, izvirajočega iz notranje zavesti in ne samo zato, ut aliquid fieri videatur, za navidezno pomirjenje vesti!!

Šahovsko prvenstvo Dravskega polja odločeno. Šahovski turnir med Framom in Orehovo vasio, ki je bil prva šahovska senzacija Dravskega polja, je prinesel zmago Orehovi vasi. Turnir je bil odigran 25. t. m. na sedmih deskah. Po srditim boju, ki je vzbujal med kibici veliko zanimanje, je podlegel Fram Orehovi vasi z rezultatom 5:2. Tako si je Orehova vas nekaj tudi na srečo, priborila prvenstvo Dravskega polja. Turnir je organizirala občina Orehova vas in gre pri organizaciji vsa čast županu g. Francu Klasiću, ki je sam navdušen šahist. Druga senzacija je bila simultanka srednješolskega prvaka Ivana Lešnika. Mladi dijaški mojster je porazil svoje nasprotnike s 13:0, na slepo pa je zmagal dve partiji, eno pa remiziral.

Službeni list dravske banovine objavlja v letošnji 52 številki: naredbo o spremembah in dopolnitvah naredbe o izvajanju uredbe o organizaciji posredovanja dela, spremenjene in dopolnjene z naredbo kab. št. 696 iz leta 1932.; razpis o ocarinjanju preje iz umetne svile in objave banke uprave o pobiranju občinskih trošarin v letošnjem letu.

Brezposelnost v Nemčiji popuša. Po najnovejši statistiki je v maju število brezposelnih delavcev popustilo za 300.000. To nazadovanje je pripisovati v prvi vrsti sezonskim vplivom, vendar pa se kaže konjunktorno zboljšanje. Letos je bilo ob koncu maja v Nemčiji za preko pol milijona manj brezposelnih kot lani.

Krajevni odbor Rdečega križa na Fali priredi 2. jul. izlet k Sv. Duhu na Ostrem vrhu, kjer uprizaro veseligrro »Rodoljub iz Amerike«. Odhod s Fale ob 6.15. zjutraj.

Trgovske in prepisne knjige v največji izbiri, cene solidne: Zlata Brišnik, Slovenska ulica 11.

ŠIRITE »VEČERNIK«

Za nedeljene uradne ure pri naših političnih oblastvih. Na mnogih okrajnih glavarstvih (tudi v Ljubljani) so za letošnje poletje uvedli nedeljene uradne ure. Zelo želeli bi bilo, da bi se to zgodilo tudi v Mariboru. Ne samo uradništvo, marveč tudi javnost bi toplo pozdravila, če bi se uvedle nedeljene uradne ure tudi na naših okrajnih glavarstvih.

Vpisovanje v enoletni trgovski tečaj Slov. trg. društva se vrši vsak dan od 9. do 10. ure na Trgovski akademiji v Mariboru. Prijavam za vpis je priložiti spričevalo meščanske šole ali kake druge srednje šole. Vse potrebne pismene in ustmene informacije daje ravmateljstvo zavoda.

V petek dne 30. t. m. ob 20. uri v prostorih Narodnega doma v Mariboru, II. nadstropje, seja okrožnega odbora JRKD v Mariboru. Dnevni red: razgovori in zadevni sklepi glede priprav za veliki banovinski shod JRKD 15. avgusta t. l. v Mariboru ter slučajnosti. Udeležba za vse odbornike obvezna.

V nedeljo 2. julija t. l. ob 10. uri dopoldne v prostorih restavracije Narodnega doma v Mariboru izredni občni zbor okrajnih organizacij JRKD za okraja Maribor I. br. in Maribor-mesto. Dnevni red: določitev delegatov za vsedrjavni kongres stranke JRKD 20. in 21. julija 1933 v Beogradu. Udeležba za vse članstvo obvezna.

Občni zbor Tujsko-prometne zveze v Mariboru. Tujsko-prometna zveza bo imela v torek 4. julija ob 17. uri v gornjih prostorih hotela »Orel« svoj letošnji občni zbor z naslednjim dnevnim redom: poslovno poročilo, blagajniško poročilo in računski zaključek, proračun in določitev članarine, volitve uprave in nadzorstva ter raznoterosti.

Iz Glasbene matice. Drevi je v pevski dvorani nujna skupna vaja celokupnega pevskega zbora radi nastopa v nedeljo, 2. t. m. ob priliki desetletnice pevskega društva »Luna«. Celokupni pevski zbor Glasbene matice bo nastopil pri popoldanskem prireditvi na letnem telovadišču Sokola Maribor III. v Aškerčevi ulici.

Pevsko društvo »Luna« v Krčevini se s polno paro pripravlja na proslavo 40-letnice dne 2. julija. Ob 10. bo v krčevinski šoli pevska akademija z občnim zborom, ob 15. uri pa se prične ljudska veselica s petjem raznih zborov iz Maribora in okolice, z godbo poštnih služiteljev ter s plesom in razno zabavo. Pevski zbor Glasbene Matice in »Jadran« sta že prijavila sodelovanje, sigurno se odzovejo tudi druga pevska društva, ki jih opetovano vabimo. Društva so vstopnine prosta. Veselica obeta biti res ljudski festival naše pesmi, obenem veselo kresovanje. Od našega občinstva pa, ki ume ceniti pomen pesmi za narodno probujo in krepitev narodne zavesti, pričakujemo prav številno udeležbo na letnem telovadišču Sokola Maribor III. Doni pesem naša, dvigaj nam srce!

Št. III v Slov. gor. V nedeljo 2. julija t. l. otvori strelska družina svoje strelišče nedaleč od meje. Po slovesni otvoritvi ljudska veselica v prostorih gost. Vračko (Pod lipo). Začetek ob 15. konec po volji. Zveze z vlaki in avtobusom prav ugodne. Vabljeni vsi!

V idilčni Laznici pri »Teti Rezi« igra v nedeljo Jazzband »Drave«.

Kino Union. »Ljubavni manevri«, velika vojaška veseligras z Gretl Theimerjevo, Paulom Heidemannom, Albertom Pauligom in Ido Wüstovo ter senzacijski film »Jahanje v smrt« s Thomom Keenom, film poln napetih senzacij in vratomnoga tempa. Oba filma v eni predstavi. Dames zadnji dan. — Od jutri naprej najboljši film Jana Kiepura »Pesem noči« s Kiepurom in Magdo Schneiderjevo.

Grajski kino. Od danes dalje izvrstna veseligras »Lepa pustolovščina«. Krasen, zabaven, vesel film. Divni naravni posnetki. Izvrstna komika. Wolf Albach Retty, Käthe Nagy, Adela Sandrock, Otto Wallburg in Ida Wüst v glavnih vlogah.

Pri slabosti je naravna »Franz Josefova« voda prijetno učinkujoče domače zdravilo, ki znatno zmanjšuje telesne, nadloge, ker se izkaže že v malih količinah koristno. V dopisih hvallijo zdravniki za ženske soglasno prav mlo učinkujoč način »Franz Josefove« vode, ki je zlasti pripravna za nežno rast ženskega telesa.

Pri pokvarjenem želodcu, plinih v črevesu, slabem okusu v ustah, čelnem glavobolu, mrzlici, zapeki, bljuvanju ali driski, učinkuje še kozarec naravne »Franz Josefove« grenčice sigurno, naglo in prijetno. Znameniti zdravniki za želodec izpričujejo, da se izkaže uporaba »Franz Josefove« vode kot prava blagodat za po jedi in pijači preobložena prebavila.

Dva roparja pred sodniki. Pred velikim kazenskim senatom tukajšnjega okrožnega sodišča sta se predvčerajšnjim zagovarjala 21-letni Jože Černjevič in njegov 32-letni brat Lojze iz Koračice pri Ormožu, obtožena, da sta v aprilu tega leta oropala nekega viničarja za 58 Din. Obtoženi Jožef je bil obsojen na 1 leto, njegov brat Lojze pa na leto in pol težke ječe.

Pogrešanci iz svetovne vojne. Tukajšne okrožno sodišče je uvedlo postopanje, da se proglase za mrtve naslednji pogrešanci iz svetovne vojne: Karl Kraicar iz Budincev, Janez Preložnik iz Desterrika, France Andrejek iz Trtkove, France Čener iz Tišine, Jože Franc iz Kovačevcev, Jurij Bokan iz Gornjih Slavečev, Janez Bunderle iz Kuzme, Jože Hajdinja iz Rogaševcev, Jakob Mlakar iz Belavška, Štefan Andrej iz Brezovice, Aleksander Gjerjek iz Bodoncev, France Poljanec iz Ločiča, Joža Bobnarč iz Ljutomer, Tomaž Meško iz Kajzarjev, Janez Horvat iz Nemševcev, Josip Žohar iz Avliča, Karl Škapan iz Doličev, Anton Kramberger iz Zavrha, Jože Bunderle iz Pranja, Miha Kutoš iz Pečarovcev, Jožef Molnar in Gornje Lapaša, Štefan Šemen iz Male Poljane in Martin Brumen iz Peršetincev.

Ribi žrg. Na današnjem slabo založenem ribjem trgu so prodajali očiade po 32 Din, sardelice pa po 14 Din kilogram.

Živalski sejem. Na konjski in govejski sejem, ki se je vršil v torek 20. t. m. je bilo prignanih 177 krav, 72 telic, 126 volov, 24 bikov in 154 konj, skupaj 553 glav. Cena: krave Din 2—4, telice Din 2.50—4.50, biks Din 2.50—4 za kg žive teže. Konji po kakovosti od Din 500—3.800.

Svinjski sejem v sredo 21. tm. Prignano 149 ščetinarjev, prodano 70. Cene: Din 7—9 za kg žive teže; prasi po kakovosti od Din 100—250.

Tujski promet. V mesecu juniju je bilo pri tukajšnjem zlaščevalnem uradu prijavljenih 1094 turicev. Od teh je bilo 467 inozemcev, in sicer 79 z Dunaja, 45 iz Gradca in 343 drugih.

Napoj mrtvega so našli včeraj popoldne ljudje na nekem travniku ob Koroški cesti nekega moškega, starega okrog 60 let. Siromak se je zgrudil najbrže radi slabosti in so popolnoma nezvestnega prepeljali poklicani reševalci v bolnišnico.

Nezgoda. Na Špičniku se je včeraj hudo ponesrečil delavec Franc Ferik. Na domačem dvorišču je padel tako nesrečno, da si je zlomil levo roko v zapestju. Zdravi se v mariborski bolnišnici.

Smrt na potu v bolnišnico. V Dobravcih je 59-letni posestnik Franc Ozimič pred dnevi nevarno zbolel za neko boleznijo. Ker mu domača nega ni izboljšala zdravja, so poklicali zdravnika, ki je odredil prevoz v bolnišnico. Ko ga je davila žena peljala na vozu, je po poti izdihnil.

Nesreča pri delu. V delavnici državnih železnic v Studencih je padel med delom 37-letnemu kotlarju Antonu Divjaku kos železa na desno lice in mu ga poškodoval tako močno, da so ga morali na pomoč poklicani reševalci prepeljati v bolnišnico.

Ukradeno kolo. Na Vidov dan popoldne je bilo ukradeno iz veže mariborske javne bolnišnice skladiščniku »Splošne stavbe« družbe Jožku Resniku 2000 Din vredno, rdeče pleskano moško kolo znamke »Peugeot«, opremljeno z novo evidenčno številko 10.188.

Vremensko poročilo mariborske meteorološke postaje. Davi ob 7. uri je kazal toplomer 13.1 stopinj C; minimalna temperatura je znašala 12.2 stopinj C; barometer je kazal pri 17.8 stopinjah 736, reduciran na ničlo 733.9; relativna vlaga 80; vreme je tiho in jasno; preteklo noč je padlo 3mm dežja. Vremenska napoved pravi, da bo tako nestanovitno vreme trajalo še nekaj časa.

Bolniško zavarovanje zasebnih nameščencev

Z ZBOROVANJA V DVORANI DELAVSKE ZBORNICE.

Pretekli petek je bilo v dvorani Delavske zbornice zelo zanimivo, poučno in dobro obiskano zborovanje mariborskih predstavnikov in članov »Trgovskega bolniškega in podpornega društva«. Otvoril in vodil ga je podpredsednik »Zveze privatnih nameščencev v Ljubljani« g. Dragotin Gilčvert, ki je pozdravil vse navzoče, posebej pa še gg. ravnatelja Podgorška, predsednika gremija Weixla, uradnega vodjo Zidanska, zastopnika bančnih nameščencev Skazo, predsednika društva zasebnih nameščencev Doležala, predsednika podružnice SPNJ Petejana, tajnika društva notarskih uradnikov Medveda i. dr. G. Gilčvert je najprej podal nekaj reminiscenc o razvoju bolniškega zavarovanja, ki sega pri nas skoraj sto let nazaj v zgodovino, pri čemer je opisal delovanje posameznih bolniških in podpornih društev v Gorici, Ljubljani in Mariboru. Posebno poglavje je posvetil tudi nezadovoljivim razmeram, ki so bile pred 37 leti pri Okrajni bolniški blagajni v Celju. Po pregledu zgodovinskega razvoja bolniškega zavarovanja je prešel na sedanje stanje »Trgovskega bolniškega in podpornega društva v Ljubljani«, ki deluje res vzorno in zadovoljivo kljub ob-

stoječi težki splošni krizi. Končno je pozval vse zasebne nameščence v Mariboru in okolici, da se včlanijo pri tej bolniški blagajni.

Nato je podal izčrpno poročilo zavodov ravnatelj g. Podgoršek iz Ljubljane, ki je očitno vse podrobnosti zavodovega delovanja, njegovih virov in izdatkov ter je prepletel svoja izvajanja z zanimivimi pripodobami, ki so napravile na poslušalce posebno globok vtis.

Oba govora so navzoči nagradili z živahnim odobravanjem. Na pobudo gospoda Gilčverta so nato zborovalci soglasno sprejeli predlog, v katerem je bila prav za prav izražena prošnja, da bi TBIPD, oziroma Zveza društev zasebnih nameščencev izdala poljubno brošuro na podlagi izvajani ravnatelja g. Podgorška, ki naj bi bila ilustrirana s primernimi tabelami, predpisi in razdelitvijo posameznih faz bolezenskega zavarovanja. To brošuro bi moral kupiti vsak član, namenjena pa bi bila predvsem mnogostevilnim članicam in članom, ki so jim predavanja o bolniškem zavarovanju nedostopna zaradi prevelike oddaljenosti ali iz kakih drugih vzrokov.

V predtekmi je rezerva SK Železničarja zmagała nad rezervo ISSK Maribora v razmerju 3:2.

Ostale nogometne tekme.

Ljubljana: Ilirija : FC Kolin 2:2 (1:1).

Zagreb: BSK : Gradjanski 3:2 (1:1).

Beograd: Rapid (Dunaj) : BASK 5:4 (2:2).

Dunajski SK Rapid v Mariboru. Kakor smo že poročali, gostuje dunajski SK Rapid v Mariboru ter bo odigral proti mariborskemu SK Rapidu prijateljsko tekmo. Prvotno je bila tekma najavljena za soboto 8. julija, ker se pa Dunajčani že poprej vrnejo s svoje turnee po naši domovini, bodo nastopili v Mariboru že v torek 4. julija, in sicer ob 18. na igrišču SK Rapida.

Mednarodne rokoborbe: V torek je Mrna ponovno premagal Angelesca, Schwarzbauer je porazil Toma Sayerja, Catheau in Orszowski pa sta remisirala. V sredo je zmagał Bogner nad Tomom Sayerjem, Orszowski nad Schwarzbauerjem in Catheau nad Angelescom. Sinoči je Angelescu porazil Schwarzbauerja, Orszowski Toma Sayerja, dočim je borba med Mrno in Catheaujem ostala neodločena. Drevi nastopijo: Orszowski proti Catheauju in Angelescu proti Bognerju. Obe borbi sta odločilni.

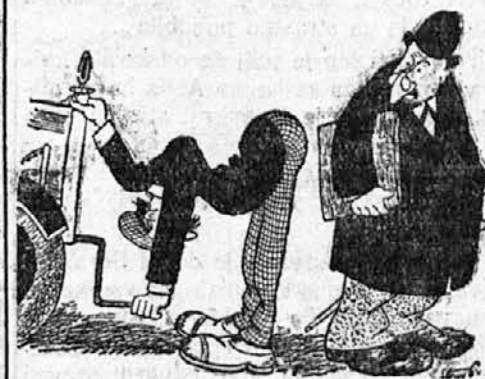
Ptuj

Samomorilni kandidat. V torek 27. t. m. ob 17. uri si je hotel vzeti življenje 37-letni trgovski pomočnik Franc C., zaposlen v Ptuj na ta način, da si je v svojem stanovanju v Hajdini prerezal z britvijo žile na levi roki. Za tem pa je zbežal na hajdinsko pokopališče in se skril za grobovjem. Ko so ga domači, ki so mu sledili, iztaknili, je zbežal na železniški tir in vrget na tračnice. Domači so mu sledili v divjem diru in so pribežali še pravočasno, da so ga s silo odstranili z železniškega tira, kajti nekaj trenutkov pozneje je privozil iz Ptuja osebni vlak. Hudo krvavečega so za silo obvezali ter ga prepeljali z rešilnim avtom v ptujsko bolnišnico. Radi velike izgube krvi je njegovo stanje nevarno. Vzrok samomora je iskati najbrž v alkoholu, ki je povzročil napetost živcev in duševno zmedenost. Samomorilec je bil zaposlen pri svojem bratu trgovcu v Ptuj kot trgovski pomočnik in je živel v rednih gospodarskih razmerah.

Družinska tragedija se je odigrala v sredo 28. t. m. na Polenškaku. Posestnik Jožef Cvetko je v razburjenosti ustrelil z revolverjem svojo mlado ženo Marijo.

Krogla se ji je zarila v levo stran prsi, da je obležala v mlaki krvi. Rana je smrtonovarna. Jožefa Cvetka so orožniki prijeli in ga oddali v zapore okrajnega sodišča v Ptuj. Dejanje priznava, izgovarja pa se na ljubosumnost, ker je svojo ženo baje zasačil z nekim moškim.

Slaba letina obeta biti letos za vinogradnike. Zaradi neprestanega deževja je na trsu malo grozdja in še to se ne more razvijati radi mokrote. Radi tega neugodnega stanja se opaža, da so začele cene vinu rasti.

»Čujte, gospod, koliko časa pa vozi takle avto, če je do konca navit?«

Narobe razumel.

V odličnejši restavraciji sedita dva odvetnika in se pričakata o neki pravdi. Ker sta si vsak po svoje razlagala neki paragraf, pokličeta višjega natakarja:

— Halo, ali bi nama mogli prinesiti za nekaj časa kazenski zakon?

Višji natakar ne odgovori nič, ampak se samo globoko nakloni.

Čez nekaj minut se vrne, se skloni čisto h gostoma in reče prav potihem:

— Kazenskega zakona na žalost nimamo, pač pa mi je ravnatelj zaupno naročil, naj ne zaračunim vina, ki sta ga izpila...

Za dobrodelne namene.

Odbornica Rdečega križa pozvoni na vratih nekega uradnika.

— Nabiram za dobrodelne namene. Ali smem vprašati, kaj napravite s staro obleko, kadar jo slečete?

— Obesim jo zvečer v omaro...

— Pa potem?

— Potem jo pa drugi dan zopet oblečem...

Ponoči hoče mir.

Žena (se ponoči prebudi): »Jož, slabo mi je, oh Bog se me usmili... Ali slišiš, Tone... jož, prižgi svečo, umrla bom...«

Mož (se obrne na drugo stran): »Vidiš, kakšna si, še spati mi ne daš. Zdaj hočeš kar naenkrat svečo, kakor da bi ne mogla umreti brez nje.«

Sport

ISSK Maribor : SK Železničar 4:3 (2:2)

Prijateljska tekma, ki se je odigrala v sredo na igrišču ISSK Maribora, je bila zadnja revija sil ISSK Maribora za tekmo proti SK Splitu, ki bo v nedeljo 2. julija v Splitu.

Moštvu sta nastopili v naslednjih postavah: ISSK Maribor: Zelan, Koren, Savo, Starc II, Kirbiš, Kukanja, Miro, Dušan (Miloš), Konič, Najžer, Jurgec. SK Železničar: Jandl, Frangeš II, Zgonc, Forej, Frangeš I, Eiferl, Pezdček I, Golinar, Pezdček II, Pavlin, Ronjak.

ISSK je do neke mere zadovoljil samo prve četrt ure. Takrat je pokazal nekaj potez naprej, ki so dale slutiti, da bo njegov napad odločnejši pred gošom nego napad SK Železničarja. Potez igre je do konca obratno. V obeh polčasih se jim je po dvakrat sreča nasmehnila, toda prenele situacije niso znali izkoristiti! V krilih so imeli belo-črni zelo povprečno formacijo, prav tam, kjer jim je bil nasprotnik močnejši. In dočim sta krili Železničarja, zlasti desno, takorekoč no-

sili ofenzivne akcije, sta bili krili ISSK Maribora prav šibka postavka v vseh napadalnih akcijah. Notranji trio ISSK Maribora pa je bil premalo vigran, da bi uspešno prodiral.

Enajstovica SK Železničarja je odnesla najboljše spričevalo. Ubrala je najpametnejšo taktiko, da je, kar se da, forsirala igro po krilih. SK Železničar se je že v prvem polčasu pokazal močnejšega od svojega nasprotnika; prav do pravega izraza pa je prišla njihova vzdržljivost in borbenost šele v drugem polčasu, ko so belo-črne potisnili povsem v defenzivo. Železničarji se odlikujejo z dobrim startom in z neko značilno potezo naprej proti cilju, ki jih usposablja, da postanejo nevarni tudi v situacijah, ki so na prvi pogled brezpomembne. Poraza si niso zaslužili in bi morali po poteku igre sodeč oni zmagati.

Igra je bila v splošnem živahna in fair. V prvem polčasu sta si bili moštvi še nekam enakovredni in je bila igra večinoma odprta, v drugem polčasu pa so dominirali Železničarji. Usoda pa je hotela, da so bili prav v drugem polčasu, ko so bili absolutno močnejši, premagani.

Sodil je objektivno g. Vesnaver.

Pisno pero v človeški zgodovini

Kdaj se je začelo rabiti pisno pero, nimamo zanesljivih poročil. Toliko je pa gotovo, da je pero jako stara kulturna pridobitev, ki sega nekaj tisoč let nazaj v človeško povestnico. Njegova raba kaže, kako so narodi v svoji prosveti napredovali.

Poročilih najstarejših zgodovinarjev je bilo najprej v rabi pero iz trstike. Najboljše trstiko so dobivali iz Spodnjega Egipta, trstike iz drugih krajev niso bile za pisanje v takih časih. Trstiko so uglasili s plovcem, jo na enem koncu zaostri- li ter konico precepili, tako da se je barvana tekočina (namesto dandanašnje tintne) mogla pocejati.

Stari Grki in Rimljani so pisali največ s trstiko, in še dandanes je trstika v daljnih deželah, kakor n. pr. v Sudanu, na Niju in na otokih Sunda najbolj priljubljena pisna priprava. Ptičja peresa so bila starim narodom za pisanje brzkone znana. Razne izkopenine so pa pokazale, da so Rimljani že izdelovali peresa iz bakra in bronovine, seveda sta bila pero in peresnik (držalo) en kos.

Tudi stari Germani so rabili trstiko za pisno pero. Od preseljevanja narodov pa je trstiko polagoma izpodrinilo ptičje pero. Že nekako v sedmem stoletju je bilo ptičje pero vsem tistim, ki so znali pisati, jako potrebno orodje. Njegova raba se je širila, kakor se je širila znatnost pisanja.

Preden se je ptičje pero rabilo za pisanje, ga je bilo treba ostrgati, posušiti

ali skozi vroč pepel potegniti. Če si pustil pero leto dni ležati, je izgubilo vso maščobo in je bilo dosti bolj porabno. Sploh so rajši rabili perasa iz desne peroti, ker so bila taka peresa za pisanje pripravnější. Za pisanje na pergament je bilo potrebno na vso moč dobro pero. V tem primeru je služilo zlasti labodje pero. Manjšo ceno so imela peresa vran in pelikanov.

Dobro narajejeno gosje ali labodje pero je bilo dolgo porabno. Nič nenavadnega ni bilo, če je rabil kdo eno in isto pero cela desetletja. Kancelar Sebastian Brant, ki je bil najplodovitejši pisatelj svoje dobe, je pisal več kot trideset let z enim samim gosjim peresom in je jokal, ko ga je izgubil. Umrli je leta 1521. Kako je bilo čislano gosje pero, nam pričajo številni slavonspevi, ki so bili njemu posvečeni.

Skoraj poldrugeto stoletje je obdržalo gosje pero svojo veljavo. Sredi šestnajstega stoletja so začeli v Nürnbergu in po drugih mestih južne Nemčije izdelovati kovinska pisna peresa iz medij, srebra ali železa, ki so pa gosje pero le polagoma izpodrivala, ker so se prehitro obrabila vzlic visoki svoji ceni. Zato so ljudje tudi potlej radi rabili staro pisno orodje, ki je ostalo v precejšnji veljavi še v petdesetih letih prejšnjega stoletja. Še razmere so se izpremenile, ko so prišla na trg jeklena peresa, izdelana v tvornicah v velikih množinah in po nizki ceni.

Jeklena peresa so omenjena prvič v zapisniku magistratnega uslužbenca J. Ianssena v Ahenu, ki je baje leta 1748. izumil jekleno pero in jih razpošiljal v inozemstvo. Leta 1780. je napravil ključavničar Samuel Harrison v Birminghamu

mu jekleno pero, o katerem pa ne moremo reči, ali je izvirno ali posneto po vzorcu Janssenovega peresa. Istotako se ne da dognati, ali je učitelj pisanja H. Burger v Kraljevcu pisno jekleno pero samo izpopolnil ali celo izumil, kakor trdijo nekatera zgodovinska poročila. Toliko je pa gotovo, da je Al. Senefelder, mojster v litografiji, izumil posebna peresa za umetelna dela ter izboljšal tehniko glede izdelave jeklenih peres.

Iz vsega, kar smo zgoraj povedali, je jasno, da so se pisna peresa izdelovala z roko, zaradi tega so bila tudi tako draga, da se niso splošno rabila. Za izdelavo jeklenih peres so bili potrebni stroji. Prve take stroje so imeli na Angleškem. Ta industrija se je silno razmahnila, ko je leta 1830. James Perry svoje razcepljeno »Perrian pen« znatno izpopolnil. Z njegovim izumom, ki je bil čez nekaj let patentiran, je bila angleški industriji dana prilika za najlepši razvoj. In tako so bili Angleži nekaj časa edini narod, ki je izdeloval jeklena peresa. Prva tvornica jeklenih peres je začela obratovati na Nemškem leta 1856., in sicer v Berlinu. Pozneje so se pa tudi v drugih mestih in deželah zgradile take tvornice.

Zadnja leta poizkuša polnilno pero, da bi prišlo v splošno rabo. A polnilno pero ni tako novo pisno orodje, kakor marsikdo misli. Iz starih potopisov je namreč razvidno, da so se neka-taka polnilna peresa rabila na Francoskem že proti koncu sedemnajstega stoletja. Nekako sto let kasneje je neki mehanik v Lip-skem izumil finejše polnilno pero. To je bila rožena cevka, ki je imela na debelejšem koncu odprtino s pokrovom, na

drobnejšem koncu pa pero in luknjico, katere je puščala toliko tinte, kolikor se je je potrebovalo. To pero je bilo narisano in napisano v dvornem koledarju, ki je izšel v Gotthi leta 1791. Nekako v istem času so začeli izdelovati polnilna peresa tudi na Laškem in Angleškem.

V začetku devetnajstega stoletja so napravili na Angleškem še mnogo poizkusov, da bi izboljšali tedanje še vedno precej primitivno polnilno pero. Tudi na Francoskem se je pojavljala težnja za izboljšanje polnilnega peresa. Ali pravega uspeha niso dosegli ne na Angleškem ne na Francoskem. V resnici dobro, porabno polnilno pero je izumil leta 1843. neki Američan in zato je zavzemala Amerika daljšo dobo glede izdelovanja polnilnih peres prvo mesto na svetu. Ameriške Zedinjene države imajo še dandanes največ tvornic za izdelovanje polnilnih peres. Pred kašnimi tridesetimi leti pa se je pojavila v mladi nemški industriji močna tekmovalka ameriški peresni industriji, ker nemška polnilna peresa prav nič ne zaostajajo za najboljšimi ameriški fabrikati.

Znamenje današnjega časa je raba stroja namesto človeške delovne sile. Tako vidimo, kako izpodriva pisalni stroj najboljše polnilno pero. Imenitno sestavljen pisalni stroj se v uradih in zasebnih pisarnicah veliko rabi. Celo zasebnikom dobro služi pisalni stroj. Vendar pa lahko rečemo, da pisalni stroj, kakor je praktična njegova poraba, vendar ne bo nikdar popolnoma izpodrinil pisnega peresa. Zmeraj bo med ljudmi veliko takih, ki bodo pisali samo in edino s pisnim peresom.

Maribor, 30. VI. 1933.

OCEANOPOLIS

Roman o skrivnostih človeške prošlosti

Polagoma ga je zajemalo vrvenje veselice, omamljali so ga vonji dišav in pihač, s katerimi so mu nazdravljali vsepovsod. Sam ni vedel kdaj se je znašel sredi razposajenega rajanja in kdaj je začutil na svoji levici vročo desnico Moraje, ki ga je potegnila iz množice v senco cvetočega grmovja, se ga nenadoma oklenila in ga strastno poljubila...

Toda tisti hip je tudi že odskočila, kajti v bližino sta prihajala Astis in Sorafis. Moraja mu je še enkrat stisnila roko in izginila.

»Bala sva se že, da ste se utopili v tem morju ženskega sveta,« je dejal smeje se Astis.

»To je stara stvar,« je dodal Sorafis; »ženske se vedno zanimajo za vse kar je nenavadnega. Te njihove lastnosti ne more spremeniti noben kulturni razvoj. S svojim razvojem smo ustvarili preveč enoten tip, moških in žensk. Saj se skoraj ne razlikujemo več med seboj in tudine vemo, komu je dvajset in komu dve stolet.«

»Vsaka dobra stvar ima tudi slabo,« je menil Astis. »Prepričan sem, da nas bo naš kulturni razvoj privedel naposled do moreče enoličnosti, v kateri se bomo naveličali tudi kulture popolnosti in sreče ter zahrepeneli zopet po neurejenem življenju svobodne narave.«

»Prav to je tudi vzrok,« je rekel Sorafis, »da smo ostali vsa dolga tisočletja v svojem podmorskem mestu in nismo dovolili nobenih stikov z ostalim svetom. Kakor hitro bi se naše ljudstvo pomešalo z onim gori na površini, bi izgubilo linijo razvoja v enotni smeri, in naša kultura bi propadla prav tako, kakor so po vrsti propadle vse one druge, ki so se razvile iz naše pred potopitvijo Atlantide ali pa pozneje.«

»Vi na zemski površini,« se je vmešal znova Astis, »poznate razvoj človeške kulture samo iz odkritij, ki ste jih napravili v Egiptu, Mezopotamiji in drugod. Veste pa prav dobro, da je moral biti praznec kulture na zemlji nekje drugje in da so jo stari Egipčani, Sumerijski, Asirci, Babilonci in drugi narodi prejeli od ljudstva, ki vam ni znano. To ljudstvo so bili naši predniki. Zibelka človeštva je bila potopljena celina Atlantida. Tu sta živela Adam in Eva, ko sta bila izgnana iz raja. Tu sta ustvarila svoj rod, rod človeštva na zemlji. Toda tudi kultura tega rodu našega praočeta in naše pramatere je imela še starejši izvor, ki ni poglavlje svojih prvih korenin na našem planetu, marveč na Marsu.«

»Na Marsu?« se je začudil Doljan.

»Da, na Marsu,« je potrdil Astis. »Raj Adama in Eve ni bil nikjer drugje kakor

na našem najbližjem sosedu, planetu Marsu. Njun izgon iz raja, ki ga poznate iz Svetega pisma, je bil v resnici polet z Marsa na našo zemljo, od koder se nista mogla več vrniti na svoj planet. Ostati sta morala tu in postati začetnika novega človeškega rodu na dotlej neobljudenem planetu, ki mu pravimo naša zemlja...«

Doljan je skoraj z zaprtimi usti poslušal pripovedovanje Sorafisa in Astisa. Odkrival se mu je nenadoma docela nov pogled v zgodovino; spoznaval je, kar se mu v domovini ne bi bilo moglo nikoli niti samjati. In tedaj je tudi komaj razumel, zakaj so ostali zaman vsi napori naše znanosti, da bi razrešila skrivnost nastanka človeškega rodu na zemlji in razvoja njegove kulture.

»Da, pogledajte,« je dejal Sorafis. »Mi smo bili tisti, ki so se razvili neposredno iz rodov naših prvih staršev. Na naši že davno potopljeni celini se je nadaljevala kultura, ki sta jo prinesla s seboj Adam in Eva, in iz nje so se razlivali toki človeštva po vsem ostalem svetu. Toda le malokateri rodovi so ohranili svojo kulturo, ki so jo prinesli s seboj v nove domovine. Oddaljenost od središča Atlantide jim ni dovoljevala stikov z njo. Dospeli so v divje kraje, v katerih so si morali ustvarjati z največjimi mukami najprimitivnejše pogoje za življenje. Tisti, ki so bili odpornejši in so mimo tega obljubili ugodnejše pokrajine, so ohranili svojo kulturo in jo razvijali dalje, drugi pa so polagoma postali divjaki. Tako so nastala na zemlji ljudstva najrazličnejših kultur. Kulturna ljudstva so preganjala divjake, divjaki pa so rušili kulturo civiliziranih. Tako se je zgodilo, da se je pojavila kultura kdaj tu kdaj tam in je zopet propadla.«

»Spominimo se samo starih Egipčanov in Indijancev,« je pripomnil Astis. »Ko je prvi egipčanski faraon Menezis odvedel svoje ljudstvo iz Atlantide v dolino Nila v Afriki, je ponesel s seboj tudi tradicijo vere in kulture svoje prvotne domovine, toda težke razmere, v katerih je moral graditi svojo in svojega ljudstva novo domovino, mu niso dovoljevale, da bi bil ostal na doseženi višini. Njegova z muko ustvarjena dela so uničevali podivjani rodovi iz afriških pragozdov, in tako je propadlo mnogo tistega, kar bi bilo lahko tvorilo podlago za hitrejši razvoj starih Egipčanov. Le z neskončnimi napori se je posrečilo Egipčanom graditi dalje svojo kulturo. Toda vse to se je vršilo potom neštetihih sprememb, padanj in dvigania. Naposled pa je ta za tedanje čase visoko kulturni narod popolnoma propadel in izginil. Danes pričajo o njem samo še piramide, porušeni templji, ostanki mest in umetnosti ter velika sfinga pri Gizeh. Še bolj tragična je pa bila usoda tistega ljudstva, ki mu pravite popolnoma po krivici Indijanci. Tudi oni so bili del naroda starih Atlantov. Izselili so se na zahod, v Ameriko, in razvijali tam svojo kulturo po isti sreči in nesreči, kakor stari Egipčani. Dočim pa je iz egipčanske kulture vzrastle ves poznejši razmah človeštva na zemlji tudi brez podpore v potopljeni Atlantidi, je ljudstvo v Ameriki propadlo tako dolgo, dokler ni popolnoma propadlo. To, kar so odkrili Kolumb in drugi v Ameriki, so bili le še klavni ostanki pradačne veličine.«

Največja arhitektonska znamenitost današnje dobe

V Moskvi bodo zgradili palačo sovjetov, v kateri bo prostora za 20.000 ljudi.

Že na prvem kongresu sovjetov leta 1922. je bil sprejet predlog, da se zgradi v Moskvi ogromna palača. Toda šele leta 1931. je gradbeni odbor razpisal natečaj za projekt nove palače. Natečaja so se udeležili sovjetski, nemški, francoski in ameriški arhitekti. Skupno je bilo gradbenemu odboru predloženih 272 osnutkov, od katerih pa ni odbor sprejel niti enega. Šele čez leto in pol po prvem razpisu se je posrečilo arhitektu Jofanu izdelati osnutek za sovjetsko palačo.

Zanimivo pa je, kaj pripoveduje arhitekt Jofan o svojem osnutku za največjo arhitektonsko znamenitost današnje dobe: Palačo sovjetov, pravi arhitekt Jofan, sem si zamislil kot ogromno zgradbo in sem se radi tega potrudil dati vsej kompoziciji karakter mase in monumentalnosti. Palačo, ki je sestavljena iz stopničastih teras, tvorijo trije glavni elementi. Na povzdignjeni površini se bo razprostiralo takozvano stilobato nadstropje, ki bo obsegalo vse vhode in izhode, garderobe ter pomožne prostore. Posebnost tega stilobata pa bo, da bo dvigal palačo iznad njene okolice.

Na temeljih stilobata bo zgrajena torej palača sovjetov. To bo veljkanska dvorana okrogle oblike, v kateri bo prostora za 20.000 ljudi. Dvorani bo priključena ogromna knjižnica, v kateri bo pol milijona knjig, nadalje bodo dvorani priključeni različni vestibuli in drugi potrebni prostori.

Dvorana je namenjena za skupščine, velike koncerte in razne svečane prilike. Sedeži in prostori za gledalce so razvrščeni amfiteatralno. Tretji element pa bo mala dvorana, ki bo zvezana z veliko. V mali dvorani bo prostora za 6.000 ljudi. Namenjena pa je za delavske kongrese in za kongrese komunistične stranke, za simbolične koncerte, gledališke predstave in za svečane seje. Kolikor mi je znano, pripominja arhitekt Jofan, bo to največji avditorij v sovjetski Rusiji. Najmodernejši urejen gledališki oder bo uporabljen za vse svrhe. Sedeži v dvorani bodo razvrščeni v polkrogu.

Pročelna stran palače bo obrnjena proti Kremlju. Proti reki Moskvi pa bodo vodile stopnice v obliki tribun. Poleg že omenjenih dvoran bosta v palači še dve dvorani in večje število kabinetov, potrebnih za razne organizacije.

V tehničnem pogledu bo palača tudi v notranjosti najmoderneje urejena. Konstrukcija je projektirana iz železa in betona, fasado pa bo krasil dragoceni marmor in granit. Pročelje bo okrašeno poleg tega še z različnimi kipi in slikami. Z osnutkom palače pa bo reguliral ves centar Moskve. Palača bo zvezana s Kremljem. Do nje bodo vodile široke magistrale, ki bodo spajale centar z okolico. Prostor okrog palače pa bo ogromen trg po katerem ne bodo smeli voziti avtomobili in ne tramvaji, tako, da bo ob

vsaki priliki omogočen do palače neoviran dostop.

Tudi se je gradbeni odbor odločil okrasiti gornji del palače s 75 metrov visokim kipom Lenina, in bo tako palača posvečena njegovemu spominku. Lepo in zanimivo je opisal arhitekt Jofan svoj osnutek, pozabil pa je pri tem povedati, kdaj bo uresničen!

Komolec, merilo ženske lepote.

Neki ameriški zdravnik meni, da stare določbe o ženski lepoti, ki se je merila po teži, starosti in višini, za naše razmere ne veljajo več. Teža ne napreduje več z leti, kakor v starih časih, ko so postavljale ženske tem okroglice, čim starejše so bile. Zdaj so sloke s 40 leti, kakor so bile v starih časih z 20, in torej ni mogoče vzeti teže za merilo lepote. Tudi ideal ženske lepote se je močno izpremenil. Zdaj ni več merodajna Venera Miloška, niti trska. Znano je, da imajo lepo postavljene ženske močnih kosti, kakor ženske enake višine z nežnimi kostmi. Ameriški zdravnik si je dolgo belil glavo, da bi našel merilo, kako določiti idealno postavbo moderne ženske. Končno je prišel na to, da si lahko pomagamo s komolcem. Komolec je baže merodajen in po njem moramo meriti žensko postavbo. Njegov obseg mora znažati 15 cm in po tem je treba začeti navajati številke: širina ramen mora biti 2,68 krat večja od komolca, obseg grla 2,09 krat, prsi 5,49 krat, boka 4,29 krat, stegna 6,13 krat, nadlakti, če je napeta 1,84 krat, lakti pri stisnjenih pesti 1,58 krat, kolena 2,29 krat, meč

2,23 krat, gležnjev 1,35 krat enako, kakor zapestja. Tako drage dame, zdaj se pa zaklenite v sobo in merite; če je vse v redu, ste lahko ponosne na svojo lepo postavbo. Da, da, komolec postaja odločilen ne samo v javnem življenju, kjer vsi dobro vemo, da je važno imeti krepke komolce, temveč tudi v zasebnem življenju in pri ženski postavi.

Spomenik proti samomorilstvu.

Na pobudo Mussolinija, ki je vedno naš strožje obsojal samomorilce češ, da nimajo dovolj krepkega značaja, da bi mogli prenesti breme, ki jim ga je naložila usoda, bo sedaj postavljen v Rim spomenik proti samomorilstvu. Spomenik bo smešil samomorilce na ta način, da bo več prijateljev s snehom kazalo na samokres samorilca, ki ga ta drži v roki. Postament bo okrašen z alegoričnimi slikami, ki obsojajo in žigosajo samomorilstvo.

Koliko priseljencev dobi letos Amerika?

Združene države Severne Amerike so objavile kvoto priseljencev za fiskalno leto 1933/34, ki se bo pričelo 30. t. m. Iz 67 evropskih, azijskih in afriških držav se bo smelo vseliti do 30. junija 1934 v Združene države skupno 153.000 oseb. Iz Nemčije se bo izselilo v deželo dolarja 25.957, iz Švice 1.707, iz Poljske 6.524, iz Anglije in Irske 67.521 in iz Italije 5.802 oseb. Kakor je znano, določa ameriški priseljeniški zakon, da se vsak priseljenec prišteje kvoti države, v kateri se je rodil, brez ozira na njegovo državljansko.

Mali oglasi

Razno

MARTIN SAFRAN. sobo, črkoslikar, pleskar in ličar, Maribor, Slovenska ul. 16, prevzema vsa v to stroko spadajoča dela ter jih izvršuje dobro in poceni. 1664

GAMBRINOVA DVORANA. Najlepši senčnati vrt v Mariboru. Vsaki dan koncert. Ples. Vedno sveže Tscheligi-jevo pivo, dobro vino, prvovrstna domača kuhinja. Abonenti se sprejmejo. Hrana tudi na dom. 2373

RADI OPUSTITVE TRGOVINE. oblastveno dovoljena razprodaja. L. Ornik, Koroška cesta 9. Izrabite to izredno priliko! 2307

Lokal

LOKAL NA ULICO. pripraven za pisarno ali obrt. na Aleksandrovi cesti, oddam v najem. Naslov v upravi lista. 2388

Stanovanje

SOBO IN KUHINJO. oddam dvem osebam. Seračeva ulica 3, Krčevina. 2393

STANOVANJE. tri sobe, oddam onemu, ki mi odkupi nekaj pohištva. Naslov v upravi lista. 2397

Kupujte svoje potrebnosti pri naših inserentih

Prodaj

KRASNO ČRNO SALONSKO GARNITURO. poceni prodaj. Tudi na male obroke. Smolej, Popovičeva ul. 3. 2398

RADI SELITVE. na prodaj: 2 postelji z mrežami, dve omari, dve nočni omari, miza, trije stoli, omara s predali, dve okenski karnisi, dve peči za kostanje, peči s stojnico in plahto. Vojnaška ul. 21, pritličje. 2394

Soba odda

GOSPODA. sprejem na stanovanje. Požreška cesta 9-a. 2378

OPREMLJENO SOBO. s posebnim vhodom oddam. Vrbanova ulica 28, pritličje. 2396

SOSTANOVALCA

sprejem. Mlinska ulica 9. zadnja vrata. 2392

DIJAKINJO

sprejem na stanovanje in oddam. Studenci, Slomškova ulica 9. 2400

SOBO S ŠTEDILNIKOM

oddam. Studenci, Slomškova ulica 9. 2400

Lepa knjiga - najlepše darilo!

Priporoča se knjigarna

TISKOVNE ZADRUGE. MARIBOR
Aleksandrova cesta 13